

ERDÉLYI HÍRADÓ

Kedden, Februarius' 24-edikén, 1829

Péru — Columbia — Portugallia — Nagybritannia — Frantziaország — Németország
Svéd-Norvégország — Muszkaország — Austria — Olaszország
Törökország — Runkeltzukur

Péru

A' lmai Prefektus, Don Manuel Ferreiros, az itt következő Hirdetményt botsátotta-ki a' limai Departement' lakosaihoz: "Polgárok! Columbia' eluyomója, minden társasági jussok' ellensége, Bolívar Gen., megesküdött a' mi' semmivétetettetésünk-felett, és bosszúálláshoz készül a' mi' és gyermekeink' vére' kiomlására, azon bűnünkért, hogy mi, rab-szolgátságunk' jármá leráztuk a' nyakunkról, és egy szomszéd nemzetet (Boliviát érti) kiszabadítottunk, mely a' mi' segedel-műnkért esedezett. Beütessel fenyeget bennünket. Egy szóval, sértegeti országlószékünket 's az egész nemzetet, midőn a' Péruiakat gyáváknak mondja. Polgártársaim! Az elféle kevéség, bátorságot éleszt bennünk, 's felébreszti a' köztársasági szívekben a' szabadság' és nemzeti büszkeség' ama' nemes érzését. Megengedjük-é mi ezen Despotának, elnyomattatásunkat? Az ő' betsület-vadászásának, tudnivaló, semmi határa nintsen, 's nem esmérő semmi egyéb gyönyörűséget, a' népek' megaláztatásoknál, mely-lyeket elnyomott. Nem, soha-sem fog ő ebben nállunk boldogulni! Közelget ő határszéleinkhez, 's meg fogja találni veszedelmét a' mi' vitéz Polgáraink' állhatatosságában és merőségében, kik virtuos köztársaságiak és ügyes fegyverviselők által fognak győzödelemre vezéreltetni, kikre a' mi' hazánk, ebbéli sze-

reuséjét bizta. Polgártársaim! győzödelmeskedni kell Pérunak, hogy magának tiszteletet szerezzen, a' vakmerő' megtámodásai ellen, magát védelmezni, 's őtet megbüntetni, ki minket gyávának mert nevezni. Az egytetértés és hajlandóságok, engedelmesség az országlószékhez, és némely áldozatok az egyedülvaló eszközök, mellyek a' mi' szabadságunkat bizonyossá tehetik, mely a' köztársaságiaknak az élete: szabadság nélkül, inkább néznénk a' halált mint jólétvönket, hogy-sem a' tyrann, átkozott végtargyat elérje. — Lima, sept. 20. 1828.

Manuel Ferreiros.

Columbia

Az American (Híradó) jelenti Carthagénából, nov. 19-edikéről: "A' haditörvény kéntelen volt Santander Generált halálra ítélni. Bolívar a' ministeri tanátsba küldötte a' sententiát, helybehagyás-végett. Félek, úgymond a' tudósítás, Santander nem fogja magát kiszabadítani. — Bogotából írják oct. 28-adikáról: "Az országlószéknek tudtára adták, hogy 2 Öbester, Orbando és Hilario Gonzale, Pasta városa ellen fordultak, hogy ott lázadást szerezzenek. Attól - tartanak, hogy, ha Popayanba találnának menni, az ott heverő 500 puskát, mellyet tsak 17 ember őriz, elfoglalják, 's azzal, felekezeteiket felfegyverkeztetik. — Frantzia Híradók jelentik la Guayra-ból, nov. 24-edikéről: "Oct. 24-edi-

kén kivégeztek Bogotában, az össze-esküvés miatt, egy ifjú Philosophiae Professort, a' San Bartholome Kollégiumból, egy Hadnagyot, egy Strászmestert és 4 közkatonát. A' Professorra, Azuero, rá-sült, hogy Hormentnek a' segéde volt a' pénz-széjjel-osztásban a' Tisztek között, a' készítő Gyűlésben jelen volt, 's azok között is, kik a' Carujo' vezérlése alatt, a' palotát megtámogták, 's az Elölülő Bolívar' háló-szobájába berontók között is ott volt. Az országglószék, mely a' köz-dolgot illető bosszú-állással, a' kegyelmet egybe kötni kívánja, azt határozta, hogy a' Pattantyúsok, kik ellen annál-egyéb vád nintsen, hogy a' Tisztek hazug sugallásaira igyelvén, az össze-esküvés segéllésére magokat elvezettetni hagyták, más kompániákba oszlattak-fel. Másokat, kiküldöttek a' hazából. Mostanában a' haditörvény elébe állítottak 11 vétkest, Urdaneta Gen. Elölülősége alatt; elébb a' carthagenai, most a' bogotai össze-esküvésben vettek részt. Hetet közülök halálra ítélték, 5-at, elbocsátottak szolgálattjokból, egynek pedig 6 hónapig kellett volna szolgálattja nélkül lenni. A' Szabadító, megkegyelmezett az utolsó-nak, Torrealva Kapitánynak, tekintvén az ő' megkülömböztetett magaviseletét, sept. 25-ödikei éjjel. A' többieket, hazájokba, vagy azok' szomszédságaiba küldötték, Thomas Herrera-n kívül, ki sept. 25-ödiken azon szobából, a' hol fogva volt, kirontott, és az össze-esküvők-höz adta-magát. A' halálos büntetést, 6 esztendei hajó-evezésre fordították ennél.

Bolívar, minden Polgárra, 18 esztendőstől 50 esztendősig, 3 dollár személy-taksát vetett. A' köz-nevelésnézve, olyan rendtartást vett-elő, melyet mi vissza-lépésnek tartunk. A' deak nyelvet kell, annak legszorossabb módján, ismét tanulni, és senki nagy Híva-

talra nem fog felvétetni, a' ki ezt a' nyelvet nem tökéletesen érti. A' nevelésnek más ágai is ugyanílyen béjjeget viselnek. Úgy-láttzik, hogy Bolívar a' pal-léroződést is a' hadi-fogasokhoz méri, 's a' megvilágosodást katona kaptára akarja ütni, a' bal lábának veti a' tudományok' egész erejét, valamint az ütőközben foglalatoskodó bajnok, kinek balkeze 's lába, tamosz, jobb-keze 's lába meghatározó okosság.

Portugallia

Lissabonból, jan. 17-edikéről jelentti a' Courier fr.: "A' Moreira Gen. megfogattatása után, 11-edikén reggel, levelet vett a' Hadminister a' VI-odik Joao liniahajó Komendánsától, ki a' kikötőben áll, hogy az ő' hajóján, a' Tisztek és Katonák merő pártütésben vannak, 's az ő' állapotja igen veszedelmes volna, minthogy a' tengeri Tisztek nagyobb része, kinn a' földön tartózkodik. Latnivaló, hogy ezek Moreirával és Lissabon lakosival egy értelemben voltak, kik az össze-esküvést vezették, és a' tengeri brigade' kaszárnájában találtattak. Moreirának egy barátja, Leal Ygreja Kereskedő, szerentsésen elillanthatott a' zavar között, 's még ekkorig nem akadhattak nyomába. A' felesége, a' francia fregatte-re-menetelével menekedett-ki. Mikor osztán a' zenebonások a' hajón, láttak, hogy a' földön az össze-esküvés megbukott, letették fegyverjüket. Már most, válogattja egy Biztosság, földön-hajón a' zenebona-kezdőket.

A' Messenger-ben, febr. 5-adikán, e' van: "Egy bresti levél, jan. 30-adikáról, jelentti az ottani kikötőbe-érkezését ezen angl. hajóknak: Lyra, Minerva és Susánna, és egy muszka hajóét, Christine, mellyek Madeirából jönnek. Ezek a' hajók, mellyek jan. 6-odikán, Plymouthból indultak-ki Rio-Janeiróba, 630

portugalli kivándorlottakat hoztak ide, Saldanha Gróf vezérleése alatt. Terceirába akartak azok kiszállani; de két angl. fregatte nem bocsátotta őket be, melyek, még, tüzet is adtak azokra. Egy embert agyon lőttek, egy másikat megsebesítettek. Akkor, vissza kísérték az említett 4 hajót a fregatte-k Cap Finistere-ig, a hova jan. 26-odikán értek, 's folytatták úttjokat tovább Brest-felé, a hova, élelem-nem-léte miatt be is állottak.

A sok írás között (írják Lissabonból), melyeket a politia' figyelme mellett is az úttzak' szegeleteire raggatnak, egy, így szól: "Don Mig. hazugságai. A konstitúzióra kétszer esküdött-meg, 's azt, felforgatta. Bétsben és Londonban megesküdött, hogy a bátyja' nevében fog országolni, 's elfoglalta a koronát. Azt hirdette-ki, hogy őtet a' nemzet Királynak kívánta: a' pártütések, a' kivándorlások, a' számtalan tömlöztözések, ellenkezőt mutatnak. Kihirdette, hogy nem sokára újj Követek jönnének az elúttazottak helyett; de, nem jönnek. Minden katonának, kik az oportói pártütés után elő-állának, bocsánatot ígért; de, mind tömlöztzre rakatta azokat. Azt is megígérte, hogy az Anya, a Cintra város' Kapitánya' fijának a' Kereszt-anya, ezen Kapitánynak megkegyelmezne; de, még is felakasztották azt. Kihirdette D. Pedro' részéről a' mindjárt végbenemendő megemlékezést, Strangford Lord' közbenjárása által; 's ez, semmire-se ment, 'sat. — Ugyanazon scénák fordulnak újra elő, a' melyek a' korona' elfoglalásakor estek; a' kir. Önkéntesek csoportoznak a' tanátsház előtt 30-anként, 's fel-'s-alá járkálnak az úttzakon, a' mint magok mondják, konstitúziós vadászat-véggett.

Nagybritannia

A' Sun azt hiszi, hogy a' Matuscze-

wicz Gróf' küldtetését, Wellington Htzg-nek egy erőhatalmas okoskodása tselekedte, melyet ez Miklós Császárnak küldött. — A' Morning-Chronicle azt mondja, jó kézből tudná azt, hogy a' nehésségek, melyek Muszkaország' hajlandóságának ellene vannak abban, hogy magát a' frantzia és anglus Kabinétnak alája vesse, naponként nevedkednek. Olylan természetűek azok, hogy végre, alkalmasint nem lehet azokat meggyőzni. Még, azt is hozzá tehetjük, hogy a' St. Jamesi és a' Tuillerie-i Udvarak annyira értik-egymást, hogy ez, talán 500 esztendő alatt meg nem esett. A' sok tanátskozás tsak oda vezetett, hogy a' Miklós Császár és az ő' mostani Szövetségesei között álló elszenvedhetetlenség világra jöjjön. A' legelső személy, a' kivel Polignac Htzg. Párisba-jövetelével dolgozott, Rothsay Stuart Lord volt, a' mi Párisban nagyon szembe-tünt.

London, jan. 30. — A' Courier igen ditsóitván a' frantzia királyiszéki beszédet, mind Királyra, mind Nemzetre-nézve virágzó és gyümöltöző állapotjára értnek vallja Frantziaországot. — A' Standard, betsüllettel teljes Status-eredetírásnak mondja azon beszédet, olyannak, a' míllyen még Frantziaországban nem jött-ki, miolta szabad konstitúzióval bír. — A' Sun, hasonlóul szól. Tsak a' Morning-Chronicle és Morning-Journal az, melyek a' beszéd' azon tikkkeljéről, mely a' frantzia hadsereg' ditsóságéről szól, tsúfolódva szólnak. — Minden jelenvaló hasznukat és szerentsénket a' sajtónak köszönnjük, mely ha néha elvetemedik is, ez, tsak egy pillantati dolog; de annak a' jobbik oldala, örökké-tartó.

A' buenos-ayresi Köztársaság' Banda-Orientálban álló hadserege induló-félben volt a' haza-menetelre (írják nov. 13-

adikán), azomban, azt beszélük, hogy a Köztársaságnak szándéka volna Francia Deal (a' Paraguay' Despotájával) tzi-vódat kezdeni, 's az ottani dolgok' ekkorig volt állapotjának véget-vetni. Egy ilyen dologhoz-fogásnak, tsak úgy lehet jó vége, ha valakinek a' paraguay-i nép' kezére jár. — Brown Admirálnak, kia' Köztársaságnak oly' kevés eszközeivel oly' megkülönböztetett szolgálatokat tett, eddig volt fizetésén felül, még 6000 piaster pensiót ad esztendőnként, hólta' napjáig, a' buenos-ayresi Köztársaság. (E' kezdette a' pártütést spanyolország ellen, 's e' ment legtöbbször ekkorig mindenben, a' hitele is legnagyobb = 48 pCento).

Fébr. 2-odikán akart a' Király a' városba menni: 5-odikán teszi-le Northumberland, mint irländi Vice-Király, az esküt, és 4-edikén indul Dublinba. Ugyanazon nap' adnak Wellington Htzg, Aberdeen Gr. és Peel Ur nagy ebédet a' két Parlament-haznak, a' midőn a' királysági Beszéd/ Felolvastatik. Fébr. 5-ödikén, mint tudnivaló, nyitattik-ki a' Parlament. — Egynehány napja már, hogy minden-nap' Kabinetgyűlés van, mint ez a' Parlament-ülés' kezdetéül szokás. Az Ellenkezés, igen hamar szóba fogja hozni a' katolikus ügy-bajt. — Jan. 25-odikán érkeztek hivatali levelek, Stratford-Canning Úrtól, Adams Frederick, és Malcolm Adm. Úrtól, ettől Corfuból 14-edikéről, amazoktól Porosból dec. 20-odikáról: Dawkins Úrtól pedig dec. 26-odikáról; mely a' Salona' megvételeit bizonyossá teszi. — Azt mondják, hogy Cochrane Lord letette a' görög tengeri erőn volt Fővezérségét.

Frantziaország

Jan. 29-edikén holt-meg Párisban amaz, egy időben igen híres Barras Gen., a' Directorium' Tagja, életidejének 74-edik esztendejében.

Az Autor-rész, melyet amaz esméretes Poéta Scribe, Frantziaország' különböző játékszinei' szükségeire, 1828-ban írt és eljdzott verseiért bevett, 122 ezer frankot tesz'.

Az alsó Kamara' fébr. 2-odikai Ülésében olvasott-fel egy azon napról szóló Ordonnace-ot az ideigvaló Elölülő Labbey de Pompieres, mint a' Kamara' legöregebb tagja; melynek erejénél-fogva, a' választott 5 Kandidátusok közül (Royer-Collard, Casimir Perrier, de Berbis, Sebastiani és Delalot) a' Király az elsőt nevezte Elölülőnek. Labbey de Pompieres Úr, minekelőtte rövid hivatalát lelte volna, egy rövid bútszó-beszédet tartott, melyre Royer-Collard Úr elfoglalta az előlülői széket, 's egynehány szóval, ajánlotta magát a' Kamara' jóakarattjába, 's türelmét kérte.

A' Frantziák nem szünnnek megelégedve dítserni a' Király' parlament-kinyitási Beszédét, ámbar a' Congreganisták 's Vittelisták szónokai oltásrólják azt. — Legfontosabb tzikkelj volt azon Beszédben annak megismerése, hogy Frantziaország tsak a' királyi hatalomnak a' Charta' szabadságaival egy húrón pendülése által állhat-fenn, és hogy minden mas, és így, különösen a' Charta elleni kifogás, oktalan teoriák.

A' Courier français jelenti: "Az angl. Kabinet megmutatta most az ő' két tség nélkülvaló egyet-értését a' D. Mig. országglószékével. Két angl. és 2 muszka hajó (a' Messenger 3 angl. és 1 muszka hajót mond), melyeken a' Plymouthban felrakodott szerentsétlen portugallus kivándorlottak voltak, érkezett-meg Brestbe. Tudnivaló, hogy Terceirába vitorláztak. Eppen mikor ki akartak szállani a' szigetre, kiáltott nekik két angl. fregatte, melyek velek azon parantsolatot közölték, meg ne próbálják a' kiszállást. —

De ezek ki akarván tsakugyan szállani, az ángl. tengeri erő a' parantsolatról, fenyegetésre fordította a' dolgot, fenyegetésről pedig erőszakra: rá-lőtt a' házajoknak és D. Pedronak mutatott engedelmesség' szerentsétlen áldozatjaira, kénszerítette őket, minekutánna egynehány embert (?)s ezek között egy Tisztet (a' Constitutionel szerént, Saldanha' első Adjutánsat) megölt volna, a' tengerre kikormányozni, 's kísérte őket Finistere-ig, meggyőződni akarván, hogy a' szerentsétlenek nem próbálják - é szándékjokat ismét megújítani. Tsak akkor hagyták osztan őket el a' fregatte-k. Ezen terhes pillanatban, barátságosabb országot keresett Saldanha bajtársainak Nagybritanniánál, 's bevitörláztak Brest-be. A' tengeri Prefektus barátságosan fogadta őket. Azonnal tudósították telegraph által a' tengeri Ministert a' történt dologról, és a' tengeri Prefektus' tseledetét a' Ministertanátsban egy-akaratlan helybe-hagyták; 's megparantsolták, hogy a' szerentsétleneken minden módon segítsenek, míg az országloszék felöllök utóbbi rendelést fog tenni.

A' Courrierban van az is, hogy, az alatt míg D. Mig. a' húga' nevét, a' Loulé Marquisnéjét, a' portugalli familia' listájából kitörteni parantsolta, D. Pedro Tsászár egy, testvérhez illő levelet bocsátott őhozza, melyben a' familia' felső Fejének tanátsadásai és szemre-hányásai 18,000 dollár esztendőnkénti pensio' megígérésén végződtek, Tsászár ÖFge' kassájából.

Németország

A' Hamburger Börsenliste (Híradó), jelenti jan. 30-адikán: "Az egyenesen Angliából ide járó 7 postán kívül, nem érkezett már ide meg, kopenhageni és svédországi is, kettő. Sahr Úr azt írja Nyborgból, jan. 25-ödikén, hogy a' nagy

Belt, a' meddig-tsak szemmel láthatni, feszesen álló és zajló jéggel van borítva, mely a' Postát hátráltattja.

Hogy a' braunschweigi Htzgséget egészen hadi lábra állítanak, már, nem egy helyen láthatni a' német Híradókban. Ha ez, valóság volna is, Európa' politikáját legkissebbé sem érdeklí az, inkább familiai dolog, mint más, Hannóvert illeti a' braunschweigi meg nem elégedes. Minden német Udvarak eggyeséget ajánlanak a' Htzgnek az ő' rokonaival az ángl. Királlyal; de úglátzík, hasztalan; a' Schmidt-Phiseldeck' Titkostañtsos Úr' elfoglalt holmiját, eladták már kótyavetyén Braunschweigban.

Svéd-Norvégország

Jan. 20-адikán hírré adták a' patantyússág' és hajóserég' köszöntései a' Koronaörökösne' gyermekágyba - esését egy koronaörökös Printzel. Anya, Fíjú egésségesek, a' környületekhez - szabva. Azt mondják, hogy a' kised-Printz Oskar nevet és Kelet-Gollandi Htzg-titlust veszen-fel a' keresztelésnél. Leuchtenberg Htzgnéhez (Eugenius Beaubarnaisné), Münchenbe, és Berlinbe is Kurír vitte ezt a' hírt.

Muszkaország

Taurisból írják, hogy a' muszka Követ kozlotta Abbas-Mirza Prantz őmagasságával a' Varna' megvéleléről szóló tudósítást, és a' Tsászár ÖFge' hazamenetelét Pétervárra. Rendkívül örvendett rajta a' Prantz. A' muszka Követ masnap' az ottani örmény - templomba ment, többnyire Örmény kísérvével, kik muszka Tisztviseiök és alattvalók, a' muszka fegyver tündöklő győzödelméért háláadó imadtságot bocsátani-fel a' seregeknek Urához, harangszó - közben, mely itt, a' mohamedanus földön, egészen rendkívülvaló eset. Istentisztelet után, ebédre hívta a' jelenvalokat a' Kü-

vet, este pedig bált adott, midőn az öröm-lövések, tűzmesterségek, a' keleti szokás szerént, késő éjjelig tartottak. Szembe-tűnt az, hogy az osman-kereskedők, kik azelőtt Jantsárok voltak, együtt vigadtak a' néppel. — Másnap, Abbás-Mirza hívatta ebédre a' Begler-Begje által, a' Követet s ennek Tisztjeit, hogy egy efféle innep által kimutathassa minden rész-vételét palotájában, melylyel ő mindenben viseltetik, valami-tsak a' mi Monárchánk ditsőségét illetheti. Egy, pompáson kivilágosított szalában, ágyúörgések-közben gyűltek - egybe a' vendégek 6 órakor, 's ebéd után mindenféle vígság-szerző játékokat követtek el, komédiákat a' keleti szokás szerént; 's mindezeket egy igen pompás tűz-játék rekesztette-be.

A' Nisney-Nowgorodi utóbbi soka-dalomban (szabadság = Messe) össze-gyűlt minden áruportékanak a' betsi, volt: 107.383,674 rubel-banknóta; melyből a' muszka készítmény 72.515,549 rubel: ezek között, hal és ikra (Caviar) volt más fél millió-áru; fahaj és abból készült matrutzok, több 1 millió árunál, 's a' többek közt 100,000 rubel-ára mogyoró.

Austria

Béts, febr. 1. — A' muszka Követ Tatitseff Úr, nagy ebédet adott ma itt, melyre Abdul-Kerim-Bey és Hadgi-Aly-Bey is, kik a' muszka fogságból jönnek, meg voltak hívva.

Olaszország

Nápoljából írják jan. 30-adikán, hogy a' Vesuv, mely az utóbbi nagy kirohánása-ólta, 1822-ben, szenvedhető tsendességben volt, nagy mozgásban van. Sok füst-fellegek emelkednek-fel a' kráterből, melyből hébekorban köveket lő-fel 5 -- 6 száz talpnyira, de láva, ekkor még kevés folj.

Törökország

Konst.polj, jan. 10. — Még ekkor nem bizonyos, ha szerentsébb lesz-e Jaubert Úr a' rábizott dolog' beteljesedésében mint az ő' Elei voltak. Még is láttzik hozzá valami kis reménység, abból, a' mint ötet a' Reis-Effendi elfogadta. Nagy Dívánról beszélnek a' hónap' 12-dikére, és ezt a' napot nagyon várják, hogy valami végre-hajtó meghatározást szülne, Perában fogadásokat tettek-fel, mellette és ellene. Hogy a' Ministerium a' Követek' vissza-menetelét óhajtja, ez az egy, bizonyos: de bizonytalan az, hogy a' Sultán éppen olyan betsben tartaná a' diplomatikai közösülést a' keresztény Hatalmakkal, mint a' Ministerium. — Az ő' principiuma, az, hogy neki Európa, ennek pedig ő, nem szükséges. Nem is igen ügyel ő az idegen szerkezetekre, száz esztendőkre szöllő kormányozásából tettik-ki, hogy az ő' európai birtoka, ha felfordúl sem igen bánja, tsak hartzmező-használat szereti ennek venni, a' szegény lakosok' rovására; hogy Guilleminot Grófhhoz oly' nagy barátságot mutatott, ez, koránt-sem az ő' hivatalát, mint barátságos Frantziaország' Követjéjét illette, hanem az ő' saját személynjét, mint derék Generálét. Tsak, katonák találnak ő-nalla szerentsét, tsaknem egyedül ezen státushoz ragaszkodik ő; egy olyan alkudozó, a' ki katonai ditsőségekkel híres, könnyebben találna Mahmudnál hajlandóságot, mint-sem a' legügyesebb diplomaticus; elég példa a' mostani Nagyvezír, ki ezelőtt 11 esztendővel még, varga volt. Ha Guilleminot Grófra, magára volt volna bízva a' közbenjárás, nehezen hagyta volna oda Konstant.poljt, dolog-végre-hajtás nélkül. Sőt Codrington, maga, a' rettentő Codrington, jobb volna a' Sultánt hajlandóságra rábeszélni, mint - sem az ő' egész

Ministeriuma. Ha talán a' Diván a' szóban forgó javallatot Anglia' és Franciaország' részéről bevennie is; még ez egyedül, nem vezetne a' kívánt végre, mert a' Nagyrúnak a' fog tétzhetni (mely nem lehetetlen) hogy a' Kisúr határozását fere veti — mint szokta.

A' Courrier de Smyrne, dec. 20- adikáról, jelenti Konst. poljból, azon hónap' 12- dikéről, hogy az országlószék nagy erővel munkálkodik egy hajóserég' rendbeszedésén, mely a' jövő tavasszal a' fekete-tengeren dolgozna. Azt hiszik, hogy rá fog ére mchetni 2--5 ezer matrótzal, kiket Egyiptomból kapna. Ha azomban nagyobb sóldra határozza-meg magát, mint szokás szerént más tengeri Hatalmak fizetnek; úgy, meglehet, sok európai matrótzók fognak ezt a' szolgálatot keresni. Elég lenne e' most a' muszka tengeri erővel megviaskodni, mely maga is gyermeki állapotban van még. A' Tahir Basa' hajóserége (ki a' naverini ütközetben egyik Adm. volt) erősödik a' Dardanella-nél, és meglehet hogy a' muszka berekesztő sereggel meg fog verekedni. — Felhord ezek után a' Courrier egy rakás tudósítást a Wittgenstein és Roth Gen. elbótsáttatassokról; a' szemrehányásokról, mellyel a' Senatus Péterváron a' Tsászárral bánt, hogy többé ne menne a' háborúba; a' békétlenségekről Lengyelországban; a' muszka hadsereg gen nagy része elpusztulásáról 'sat. mellyeknek hamis-voltok és éretlenségek régen meg vannak mutogatva, s azt mondja tovább: "Itt, az országlószék, tsendesen és méltósággal foljtattja készülteit. Ezen titokkal teljes rendtartás' minden rántzában járatosnak kell lenni, annak megértésére, hogy oly' kevés szembe-tűnő eszközök, és oly' kevés szövevényes kormányozás mellett, még is azon napra, a' mikor ára

szükség van, mindent készen találni. A' török hadsereg parantsolatot vett, hogy magát Ruméliába húzza vissza, és töltsse ott a' telet a' városokban és falukban; a' honnan az első intésre készen elő-állhatnak.

Ezt is a' smyrnai Courrier mondja, dec. 28- adikán: "Azt állittják, hogy Görögország határszélei magokba kerítik Attikat, Euboát, Livadiát, és azon lineáig fognának nyúlni, mely az ártai öböltől a' voloi öbölíg megyen; olyan linea, mely a' mappán, a' szélesség' 59- edik fogán kezdődik. Az itt következő 27 sziget tartozna még ahhoz, mellyeket itt a' népesség' újj felszámlálásávaladunk elő: "Syrá, 60,000 lélek; Mycone, 8000; Naxos, 50,000; Tino, 50,000, Andros, 50,000; Sesto, 4000; Sifno, 2000; Gicmo, 1000; Nio, 2000; Santorin, 18,000; Anafe, 2000; Stampalia, 2000; Hydra, 40,000; Spezzia, 15,000; Égina, 15,000; Poros, 12,000; Salamine, 5000; Milo, 10,000; Skiro, 5000; Thernia, 4000; Zea, 8000; Amorgo, 4000; Calemnos, 5000; Leros, 3000; Nysiros, 2000; Pathmos, 18,000, Nicaria, 5000. Delos volna még hátra, mellyen, nem laknak; de a' melyről azt hiszik, hogy ott sokféle és tartós kiasások, drága felfedezésekre vezetnének, régi görög mivekben. A' feszes földi határszélekre-nézve, tsak azt állittjuk, hogy a' Kóvetek' többsége a' mondott mellett fogott, az angl. szózat' ellenére. De lehet reményleni, hogy a' frantzia Kabinét nem haggya magát olyan planum által félre vezetettnei, mely muszka belé-szóllás alatt ment-végbe, hanem, nyilván kimondja szándékát, hogy a' mellett marad, a' mi a' jul. 6- odikai Kötés' végre-bajtásához tartozik. — Az ásiái feszes föld mellett fekvő szigetek, mint már Metelin, Skio és Samos, a' Torókok' részére maradnak. — A' Can-

dia' sorsa nintsen még kimondva. — Itt van a' lelke: a' Görögök fej-taxát fizetnének a' Portának, s az országlás' formája, a' lessz, a' mi a' júl. 6-odikai Kötésben van. — Regnare nolo — —

Runkeltzúkor

A' Pallérozott Mezei-Gazdaságból szint' úgy, mint sok helyen a' Nemzetigazdából, de különösen azon kis német könyvből, melynek Vezeték-neve, ez: Praktische Anbau der Runkelrüben, jól esméri Nemzetünk azt a' Répa-fajtát, mellyet a' Pall. Mez. Gazdaság' Szerzője, ilyen gazdasági tekintetből nevezett Tehénrépának, mint ott, ezen nevezet' okait is megláthatni. Van az említett kis német Könyv' utolján egy, már most 14 esztendőszó, ama' rendkívül jól készült nemzeti drága fabrika' egyszerre semmivé-tétele ellen; mely kótyavetve és nyilvánosságos nemzeti kárral, egyenesen Anglia eránt akkor vólt complimentből esett-meg, minden okes Frantia' sajnálkozására. Megmutatta a' következés mind Németországban mind különösen Frantziaországban, hogy a' magyar író nem rosszul jövendőlt egynehányszor ezen répa-fajta' (Runkel-, Mangold-, Burgundi-, Tehén-) igen nagy jövendő hasznáról. Nézzük, mit mond a' párisi tudósítás, MA, ezen betsesplántáról, mellyet mi Magyarországra földszámra hoztunk-be 1798-ban, a' Georgikonban laktunk' második esztendejében.

—“Még mindég és nevedő fontossággal (így szóll a' frantzia kereskedési nagy Biztosság egy tudósításában) áll előnkbe, vizsgálódásunk-közben, a' Runkeltzúkor, legelől. Már most szinte meg van határozva, hogy ezen répa' termesztése, ezután es talán kevés esztendők alatt, Frantziaország' egész telep-systemáját (Colonial - systeme) Angliával és Hollandiával, semmivé fogja tenni. Nem tsak az első frantzia Runkeltzúkor-főzők' vallománya egyedül az, kik ezen plántának meg nem gátoható, megmérhetetlen előmenetelét és rafinirozását (megtisztítását) bizonyították; hanem, Frantziaország' nagy Földmivelő-Eggyesülete is hírére adta a' napokban meghatározását, hogy “Ezután, Frantzia-, ország semmi utóbbi nyomozódást nétegyen a' legjobb plánta eránt, mellyet egyedül és főképpen a' nyugvó parlag' helyébe tenni szükséges vólna: mert ez a' keresett plánta, a' Tehénrépa, valamint a' marha-istállóban, úgy a' tzúkor-üstben és az ugarban is.” — Ezek valának ama' szörnyű nagy Földmivelő-Társaság' saját szavai: de a' minnmi Magyarok, 50 esztendeje múlt, hogy által-estünk, és, a' mint van, még máig se vettük század-résznyi hasznát mint más. O tempora, o mores, o etc. — esszük méltatlanul a' drága kenyeret, — isszuk vesztegetve a' tzúkort és tejet.

Státuspapírosok' Foljamat a

		Ezüstpénzben			Ezüstpénzben			
Béts,	Fébr.	10	11	—	London, Jan.	28	29	30
Bank-Oblig. 1.1/2pC.		53.5/8	53.3/4	— — —	Consols, 3 pC.	87. —	83.1/4	86.3/4
Pengőpénz-Obl. 5pC.		97.3/4	97.11/16	— — —	Stocks-Prémie, Sh.	68-70	— — —	— — —
Roths. 1820, 100f. CP.		162 3/4	— — —	— — —	Brasiliai Bons	64. —	65.1/3	— — —
Partial. 1821. Ua.		124.3/5	124.5/8	— — —	Buenos-Ayresi	— — —	48 —	48.3/4
Bankaktia, 1000f. CP.		1112.1/2	1111.2/5	— — —	Columbiai	23. —	23. —	23 —
Páris, Jan.		30	31	Fébr. 2	Mexikói	33.1/2	33.1/4	33.1/4
Consols 5 pC.		108.90	109.40	109.80	Portugalli	53.1/2	53.1/4	— — —
Ugyanaz 3 pC.		75.20	74.40	75. —	Muszkaországi	97. —	97 —	— — —
Bank-aktia, 2000 Fr.		— — —	— — —	— — —	Görögországi	16.1/2	— — —	— — —